

ТЕМА ИССЛЕДОВАНИЯ:
**«Научное обоснование стратегических направлений
реформирования социальной сферы и экономики Республики
Казахстан»**

Заказчик: Институт мировой экономики и политики при Фонде
Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы»

Сроки выполнения: с 07 июня по 02 сентября 2019 года

Основные задачи.

Обосновать следующие направления реформ:

1. Формирование современного экономически активного человека и создание условий для его развития. Дать определение современного человека, описать его основные признаки, мотивы гражданской и экономической активности, условия, факторы и другие аспекты формирования и развития. Особое внимание уделить культурным аспектам, прежде всего ценностным критериям и ориентирам. Показать, как законы (нормы, формальные правила) и созданные людьми неформальные правила направляют поведение экономически активного человека;

2. Совершенствование методики оценки благосостояния человека, семьи, сообщества и общества. Проанализировать новейшие достижения теории и практики оценки благосостояния. Описать недостатки казахстанской методики оценки благосостояния субъекта (человека, домашнего хозяйства, сообщества и общества). Проанализировать структуру доходов и расходов населения;

3. Модернизация социальной политики. Изучить существующие в мире модели социальных политик и тенденции их изменений. Осуществить сопоставительный анализ казахстанской модели с рядом зарубежных моделей. Обосновать необходимость модернизации казахстанской модели социальной политики, ее адаптацию под запросы современного человека, прежде всего, потребности развития. Обосновать необходимость изменения базовых принципов и расширения системы инструментов социальной политики развития. Сформулировать основные определения и положения концепции новой социальной политики. Особое внимание уделить вопросам снижения социального неравенства;

4. Унификация системы оплаты труда Республики Казахстан. Изучить существующие в мире основные системы оплаты труда. Проанализировать казахстанскую модель и показать ее ключевые недостатки. Обосновать необходимость унификации системы оплаты труда Республики Казахстан, адаптацию под запросы развивающейся экономики. Дать предложения по совершенствованию государственных стандартов, базовых принципов и подходов системы оплаты труда. Дать предложения по изменению принципов и подходов установления и индексации минимального размера оплаты труда. Особое внимание

уделить задачам и мерам совершенствования институциональной основы системы оплаты труда, прежде всего институту социального партнерства;

5. Обоснование модернизации модели экономики. Показать, как современные рыночные шоки дестабилизируют национальные экономики. Показать, как восстановление конкурентоспособности и роста зависит от способности предпринимательства (предприятия, компании) и институтов (нормы, правила, организации) приспосабливаться к изменениям внутренних и внешних условий. Обосновать направления модернизации экономических институтов для повышения экономического потенциала и адаптивности предпринимательства. Особое внимание обратить влиянию крупных компаний на развитие МСП. Сформулировать принципы и границы государственного регулирования крупного предпринимательства, предложить систему требований и ограничений;

6. Обоснование приоритетов и задач формирования института социального партнерства для целей социально-экономического развития Казахстана на долгосрочную перспективу. Изучить существующие в мире модели социального партнерства и тенденции их изменений. Обосновать необходимость модернизации казахстанской модели социального партнерства, ее адаптацию под потребности экономики. Обосновать необходимость изменения базовых принципов и расширений системы инструментов социального партнерства. Особое внимание уделить роли представителей работников. Подготовить предложения по совершенствованию нормативной базы социального партнерства и института соглашений.

Статус: исполняется.

RESEARCH THEME:

“Scientific substantiation of the strategic directions of reforming the social sphere and the economy of the Republic of Kazakhstan”

Customer: Institute of World Economy and Politics at the Foundation of the First President of the Republic of Kazakhstan - Elbasy "

Deadlines: from June 7 to September 2, 2019

Main tasks.

Justify the following areas of reform:

1. The formation of a modern economically active person and the creation of conditions for its development. Define a modern person, describe his main features, motives of civil and economic activity, conditions, factors and other aspects of formation and development. Special attention should be paid to cultural aspects, first of all to value criteria and reference points. Show how laws (norms, formal rules) and informal rules created by people guide the behavior of an economically active person;

2. Improving the methodology for assessing the well-being of a person, family, community and society. Analyze the latest achievements of the theory and practice of welfare assessment. Describe the shortcomings of the Kazakhstan method of assessing the welfare of the subject (person, household, community and society). Analyze the structure of income and expenditure of the population;

3. Modernization of social policy. Examine the existing models of social policies in the world and their trends. To carry out a comparative analysis of the Kazakhstan model with a number of foreign models. To substantiate the need to modernize the Kazakhstan model of social policy, its adaptation to the needs of the modern person, first of all, the development needs. Justify the need to change the basic principles and expand the system of social development tools. Formulate the basic definitions and provisions of the concept of a new social policy. To pay special attention to the issues of reducing social inequality;

4. Unification of the wage system of the Republic of Kazakhstan. Examine the world's main wage systems. Analyze the Kazakhstan model and show its key flaws. To justify the need for unification of the wage system of the Republic of Kazakhstan, adaptation to the needs of a developing economy. Give suggestions for improving state standards, basic principles and approaches of the remuneration system. Give suggestions for changing the principles and approaches of establishing and indexing the minimum wage. Special attention should be paid to the tasks and measures to improve the institutional basis of the remuneration system, first of all to the institution of social partnership;

5. Justification of the modernization of the economy model. Show how modern market shocks destabilize national economies. To show how the restoration of competitiveness and growth depends on the ability of entrepreneurship (enterprises, companies) and institutions (norms, rules, organiza-

tions) to adapt to changes in internal and external conditions. To justify the direction of modernization of economic institutions to improve the economic potential and adaptability of entrepreneurship. Particular attention is paid to the influence of large companies on the development of SMEs. Formulate the principles and boundaries of state regulation of large enterprises, propose a system of requirements and restrictions;

6. Justification of the priorities and objectives of the formation of the institution of social partnership for the purposes of the socio-economic development of Kazakhstan for the long term. Examine the existing models of social partnership in the world and their trends. To justify the need to modernize the Kazakhstan model of social partnership, its adaptation to the needs of the economy. To justify the need to change the basic principles and extensions of the system of social partnership tools. Particular attention is paid to the role of employee representatives. Prepare proposals for improving the regulatory framework of social partnership and the institution of agreements.

Status: in progress

Зерттеу тақырыбы:
«Қазақстан Республикасының әлеуметтік саласын және экономикасын реформалаудың стратегиялық бағыттарын ғылыми негіздеу»

Клиент: Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті - Елбасы қорының Әлемдік экономика және саясат институты «

Мерзімі: 2019 жылғы 7 маусымнан 2 қыркүйекке дейін

Негізгі міндеттер.

Реформаның мынадай бағыттарын дәлелдеңіз:

1. Қазіргі экономикалық белсенді тұлғаны қалыптастыру және оны дамыту үшін жағдай жасау. Заманауи тұлғаны анықтаңыз, оның негізгі ерекшеліктерін, азаматтық және экономикалық қызметтің себептерін, жағдайларын, факторларын және қалыптасу мен дамудың басқа да аспектілерін сипаттаңыз. Ерекше назар бірінші кезекте критерийлер мен сілтемелерді бағалау үшін мәдени аспектілерге аударылуы керек. Адамдар жасаған заңдар (нормалар, формальды ережелер) мен бейресми ережелердің экономикалық тұрғыдан белсенді адамның мінез-құлқына қалай басшылық жасайтынын көрсету;

2. Адамның, отбасының, қоғамның және қоғамның әл-ауқатын бағалау әдістемесін жетілдіру. Еңбекті бағалаудың теориясы мен тәжірибесінің соңғы жетістіктерін талдаңыз. Тақырыптың (адамның, отбасының, қоғамның және қоғамның) әл-ауқатын бағалаудың қазақстандық әдістерінің кемшіліктерін сипаттаңыз. Халықтың табыстары мен шығыстарының құрылымын талдау;

3. Әлеуметтік саясатты жаңғырту. Әлемдегі әлеуметтік саясаттың қазіргі модельдерін және олардың үрдістерін қарастырыңыз. Бірқатар шетел модельдерімен қазақстандық модельге салыстырмалы талдау жүргізу. Әлеуметтік саясаттың қазақстандық моделін жаңғырту, оның қазіргі адамның қажеттілігіне бейімделу қажеттілігін, бірінші кезекте, даму қажеттілігін негіздеу қажет. Негізгі принциптерді өзгерту және әлеуметтік даму құралдарын кеңейту қажеттілігін негіздеу. Жаңа әлеуметтік саясат тұжырымдамасының негізгі анықтамалары мен ережелерін қалыптастыру. Әлеуметтік теңсіздікті төмендету мәселелеріне ерекше назар аудару;

4. Қазақстан Республикасының еңбекақысын біріздендіру. Әлемдегі негізгі жалақы жүйесін тексеріңіз. Қазақстандық модельді талдау және оның негізгі кемшіліктерін көрсету. Қазақстан Республикасының еңбекақы төлеу жүйесін біріздендіру, дамушы экономиканың қажеттілігіне бейімделу қажеттілігін негіздеу. Мемлекеттің стандарттарын жетілдіру, сыйақы беру жүйесінің негізгі қағидаттары мен тәсілдерін жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізіңіз. Ең төменгі жалақыны белгілеу және индекстеу қағидаттары мен тәсілдерін өзгерту туралы ұсыныс беріңіз. Еңбекке ақы төлеу жүйесінің

институционалдық негізін, ең алдымен әлеуметтік әріптестік институтын жетілдіру жөніндегі міндеттер мен шараларды жүзеге асыруға ерекше назар аудару керек;

5. Экономикалық модельді жаңғырту негіздемесі. Қазіргі нарықтық күйзелістердің ұлттық экономиканы тұрақсыздандыру жолдарын көрсетіңіз. Бәсекеге қабілеттілікті және өсуді қалпына келтіру кәсіпкерліктің (кәсіпорындардың, компаниялардың) және мекемелердің (нормалар, ережелер, ұйымдар) ішкі және сыртқы жағдайлардағы өзгерістерге бейімделу қабілетіне байланысты екенін көрсету. Экономикалық әлеуетті және кәсіпкерліктің бейімделуін жақсарту үшін экономикалық институттарды жаңғырту бағытын негіздеу. Ірі компаниялардың ШОБ дамытуға ықпалын ерекше назар аударыңыз. Ірі кәсіпорындардың мемлекеттік реттеу принциптерін және шекараларын қалыптастырады, талаптар мен шектеулер жүйесін ұсынады;

6. Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы үшін ұзақ мерзімді перспективада әлеуметтік әріптестік институтын қалыптастырудың басымдықтары мен міндеттерін негіздеу. Әлемдегі әлеуметтік серіктестіктің қазіргі модельдерін және олардың үрдістерін қарастырыңыз. Әлеуметтік әріптестіктің қазақстандық моделін жаңғырту, оның экономиканың қажеттілігіне бейімделу қажеттілігін негіздеу. Әлеуметтік серіктестік құралдарының жүйесінің негізгі қағидаттарын және кеңейтуін өзгерту қажеттілігін негіздеу. Қызметкерлер өкілдерінің рөліне ерекше көңіл бөлінеді. Әлеуметтік әріптестіктің нормативтік-құқықтық базасын және келісімдер институтын жетілдіру бойынша ұсыныстар дайындау.

Статус: орындалуда